

Maelstrom

COMPANY ALUD

Goede acrobatie,
matig theater

Tom Permentier

Gezien op 05 augustus 2025
KAZ Oostende, tijdens Theater aan
Zee

Hoe interessant het nog altijd is om sterke vrouwen in circus aan het werk te zien, het doet ook weleens deugd om een voorstelling over mannelijkheid bij te wonen. Vertrekkend vanuit de stereotiepe stoere binken verkennen de Duitser Seraphim Richter en de Spanjaard Daniel Fernández Lopéz – samen Company Alud – de grenzen van het cliché en de mogelijke alternatieven. De poëtische kwaliteit van hun lucht- en grondacrobatie wordt in ‘Maelstrom’ helaas tenietgedaan door routineuze kolder tussendoor.

11 AUGUSTUS 2025

De voorstelling begint nochtans verrassend: een ritmische prelude van Bach klinkt op een verlaten podium, waarin enkel de *aerial straps* bungelen aan het plafond. *Straps* zijn twee katoenen riemen die onderaan een lusje maken voor de handen. Je kan eraan hangen zoals aan ringen in de gymnastiek. Wanneer de twee alfmannen de scène betreden, dooft de muziek en ontstaat een competitie waar het testosteron ervan afdruipt, met *sit-ups*, *crunches* en andere sportieve uitdagingen. Subtiële barstjes in het masculiene harnas vertonen zich als marimbaklanken opwellen en de heren hun lusjes ter hand nemen om als een draaikolk aan de *straps* rond te tollen. De toeschouwer vangt een eerste glimp van ontluikende zachtheid op.

Op het theatrale klanktapijt krijgen de lichamen iets pathetisch, een dramatische lading die Rubens maar al te graag zou vereeuwigen op doek, mocht hij erbij kunnen zijn.

De openingssequentie bevat alle informatie voor het verdere verloop van de voorstelling: briljante acrobatie, ietwat flauwe pantomimes en een eclecticische soundtrack. Het verbaast niet dat Richter en Fernández Lopéz in komische gevechtjes hun fysieke krachten en vaardigheden aftasten. Het is een thema dat in circus over generaties heen terugkomt – vandaag de dag nog het meest prominent in de vrolijk opgefokte jongleermanie van ‘De Cuyper vs De Cuyper’ (Cie Pol & Freddy) – en is rechtstreeks gelinkt aan het topsportersleven van circusartiesten. Het vergt een grote inventiviteit om de geijkte formule fris te houden en de komische timing moet à point zijn. In mijn ogen lukt dat in ‘Maelstrom’ nét niet. De humor belandt nogal snel in het straatje van de voorspelbaarheid (hoe de artiesten bijvoorbeeld hun biceps opspannen tijdens het drinken) en intrigeert weinig.

Gelukkig leiden deze sketches telkens weer tot puike en veelzeggende acrobatie, zoals de eerste keer aan de *straps*. De oogstrelende figuren die de acrobaten tonen, blinken uit in expressiviteit, zeker als de letterlijke verwijzingen naar (al dan niet gekrenkt) machismo, zoals de breakdance, plaatsmaken voor een abstractere bewegingstaal. De transformatieve gedachte van de nieuwe man blijft hoe dan ook overeind. Hoe spijtig dat de rit op de draaimolen zo snel weer stilvalt! Met repetitieve muziek op de achtergrond word ik voorbereid op een verslavende trip van visuele verwenning, maar het avontuur stopt nog voor ik goed en wel schrap zit.

In plaats daarvan komt het fysiek theater vol clichés van oermannelijk gedrag terug, deze keer met American football, worstelen en een brulwedstrijd. Daarbij valt op dat de beginsituatie wordt hernomen. Het mannelijk pantser kraakt niet verder, het begint opnieuw te kraken. Maar dan gebeurt toch het onvermijdelijke: na een bokspartij wordt het bewusteloze lichaam van Richter aan een van de *straps* opgehangen. In deze scène vervelt de stoere vent naar een zorgzamer model. Tussendoor valt een dansante solo van Fernández López op, die hints van mannelijke en vrouwelijke bewegingen als spasmes door elkaar presenteert. De ballerina met spierballen die hij er verbeeldt, is erg letterlijk en laat weinig aan suggestie over, maar geeft de voorstelling wel een smoel.

Wanneer opnieuw barokmuziek weerklinkt, met de ‘Zomerstorm’ van Vivaldi als bekendste fragment, weet je van bij de eerste tonen dat het kluchtige toneeltje wordt ingeruild voor poëtische acrobatie, met of zonder *straps*. Op het theatrale klanktafje krijgen de lichamen iets pathetisch, een dramatische lading die Rubens maar al te graag zou vereeuwigen op doek, mocht hij erbij kunnen zijn. De beelden die hieruit voortvloeien harmoniëren wonderwel met het thema van viriliteit dat ‘Maelstrom’ behandelt. Plots kan een man sterk en kwetsbaar tegelijk zijn.

Ergens in ‘Maelstrom’ zit een parel van een circusvoorstelling verstopt, maar in deze hutsepot wordt de ijzersterke luchtacrobatie al te zeer afgeroomd met voorspelbare segmenten van fysiek theater.

Het ritme van de voorstelling blijft wankelen, wat onder meer blijkt uit de fade-outs van de muziek, die zapt tussen barok, neoklassiek en donkere beats. Die variatiezucht van de makers is het grootste probleem van ‘Maelstrom’, en

manifesteert zich in klank én beeld. Het lijkt wel uit angst om de toeschouwer te vervelen dat Richter en Fernández Lopéz telkens opnieuw naar publieksvriendelijke humor teruggrijpen, terwijl de symboliek van de acrobatische figuren net daar aan gewicht kan winnen in de vaak hypnotiserende draaibewegingen.

Ergens in 'Maelstrom' zit een parel van een circusvoorstelling verstopt, maar in deze hutsepot wordt de ijzersterke luchtacrobatie al te zeer afgeroomd met voorspelbare segmenten van fysiek theater. Er is echter één doelgroep die absoluut in groten getale zou moeten opdagen op toekomstige opvoeringen: de tienerjongens die onder het ruis van de wereldproblematiek hun identiteit niet vinden en hun heil zoeken bij rolmodellen als Andrew Tate en Donald Trump. Als alternatief kan deze 'Maelstrom' van Company Alud wel tellen!